

ת"פ 23880/03/13 - מדינת ישראל נגד אליהו חביב

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 23880-03-13 מדינת ישראל נ' חביב
תיק חיצוני: 387628/2011 יאח"ה להב

לפני כבוד השופט צחי עוזיאל
המאשימה: מדינת ישראל ע"י ב"כ, עו"ד עדי בר
נגד
הנאשם: אליהו חביב ע"י ב"כ, עו"ד שרון דניאלי

פסק דין (הכרעת דין וגזר דין)

1. הנאשם הודה בעובדות כתב האישום המתוקן, במסגרתו מיוחסות לו עבירות של **זיוף בכוונה לקבל דבר** לפי סעיף 418 אמצע לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן- **חוק העונשין**), ו**שימוש במסמך מזויף בכוונה לקבל דבר** לפי סעיף 420 לחוק העונשין.

בהתאם לעובדות בהן הודה, שימש הנאשם, בתקופת הבחירות העירוניות בחודש נובמבר 2008, כרואה החשבון של סיעת "צדק חברתי לתל אביב יפו" ומתוקף תפקידו היה אחראי, בהתאם להוראות הדין, על הגשת דוחות כספיים של הסיעה למבקר המדינה בין השאר לצורך קבלת מימון הוצאות הבחירות מקופת המדינה. הנאשם מעולם לא הגיש דוחות כאמור, על אף שהיה אמור לעשות כן עד ליום 11.2.09.

במטרה להסוות את הימנעותו מלהגיש הדוחות, ביום 25.2.09, במשרדו שבפתח תקווה, זייף הנאשם את חתימתם של שני נציגי הסיעה על תצהיר וכן זייף על גביו חתימה של עורך דין, אף שלא עשה שימוש במסמכים אלו. בהמשך, ועל מנת להסתיר את אי הגשת הדוחות למבקר, זייף הנאשם חותמת של "משרד מבקר המדינה 12.10.09" והטביעה על-גבי העמוד הראשון של הדוח, אותו העביר לנציגי הסיעה.

בשל אי הגשת הדוחות, החליט מבקר המדינה שלא לספק מימון לסיעה ואף לחלט ערבות שהופקדה אצלו על-ידי הסיעה בהתאם להוראות הדין. משפנו אליו נציגי הסיעה לבירור פשר החלטת מבקר המדינה, זייף הנאשם שלושה מסמכים הנחזים למכתבים רשמיים מהיחידה לביקורת בחירות ומימון מפלגות מימים 4.11.09, 19.1.10 ו- 26.7.10, מהם עולה לכאורה כי הסיעה עמדה בהוראות החוק וכי נפלה טעות בהחלטת המבקר, והעבירם לידי נציגי הסיעה.

2. בטרם הרשעתו, הופנה הנאשם לשירות המבחן על מנת שתיבחן, לבקשת ההגנה, שאלת הרשעתו של הנאשם בדין, כאשר התביעה הודיעה כי עמדתה לעונש מאסר בדרך של עבודות שירות, מאסר על תנאי וקנס.

עמוד 1

תסקיר שירות המבחן

3. מתסקיר שירות המבחן מיום 13.7.14 עולה כי הנאשם בן 54, גרוש, אב לשלושה ילדים בגילאי 19-13 הנמצאים במשמורתו, ועובד משנת 1991 כרואה חשבון במשרד עצמאי. במסגרת התסקיר פורטו נסיבות חייו המורכבות של הנאשם ביניהן השלכות הליך הגירושין על ילדיו אותם מגדל בגפו, והיותו סובל מבעיות בריאותיות. אשר לעבירות בהן הודה, צוין כי הנאשם לקח אחריות, הביע חרטה, והסביר כי בוצעו בתקופה משברית בחייו כאשר עקב גירושיו התקשה לתפקד בעבודתו בצורה תקינה. עוד הוסיף הנאשם, כי ביצע העבירות על מנת להשיג ארכה ולא מתוך כוונה להשיג טובת הנאה כלשהיא, והוא אף החזיר, לדבריו, כספים לסיעה. בתום האבחון, התרשם שירות המבחן כי הנאשם מנהל אורח חיים תקין, אולם מתקשה להתמודד עם מצבי משבר שפקדו אותו ואת בני משפחתו, ואף כיום אינו מקבל מענה הולם לקשייו ומצוקותיו המוצאים ביטוי בחוסר איזון במצבו הנפשי וקשיי תפקוד. אשר לשאלת ההרשעה, צוין כי הנאשם הביע חשש כי הרשעה בפלילים תוביל לאיבוד רישיונו לעסוק בראיית חשבון וביכולתו להתפרנס, ועל כן המליץ השירות להימנע מהרשעה ולהטיל על הנאשם צו של"צ בהיקף של 200 שעות לצד צו מבחן למשך שנה שתכליתו בעיקר מעקב.

טענות הצדדים

4. ב"כ המאשימה הדגישה את חומרת העבירות בהן הודה הנאשם, היקפן והעובדה שבוצעו במסגרת עבודתו של הנאשם כרואה חשבון. לגישת התובעת, חומרת העבירות ונסיבותיהן לבדן אינן מאפשרות הימנעות מהרשעתו של הנאשם בהתאם לאמות המידה שנקבעו בהלכה הפסוקה, כאשר, כנטען על-ידה, "נסיבותיו האישיות של הנאשם והעובדה שלא ביצע את העבירה לצורך בצע כסף גרידא, יכולות אמנם לשמש כנסיבות לקולא כפי שנקלח בחשבון על ידי המאשימה בעתירתה למאסר בדרך של עבודות שירות, אולם אינו יכול לשמש כבסיס לאי הרשעה". לפיכך, בקשה המאשימה להרשיע את הנאשם ולגזור עליו מאסר בדרך של עבודות שירות בהתאם להסדר הטיעון.

5. ב"כ הנאשם הדגיש בטיעונו את נסיבותיו האישיות החריגות של הנאשם, המצדיקות, לשיטתו, הימנעות מהרשעתו בדיון, לרבות בשל התקופה המשברית בה היה נתון בעת ביצוע העבירות כאשר אשתו ואם ילדיו החליטה לעזוב הבית ולנתק קשר עמו ועם ילדיהם, מה שפגע בריאותית במצבם של שלושת הילדים (הוצגו אישורים רפואיים - נ/1 עד נ/3). עוד צוין, כי גם מצבה הבריאותי הקשה של אמו המבוגרת של הנאשם (נ/4), אותה הוא סועד, ומצבה המורכב של אחותו החוסה של הנאשם, שהוא האפוטרופוס שלה (נ/6) הוסיפו למשבר שבו היה נתון ממילא והשליכו על מצבו התפקודי והבריאותי (נ/8). לגישת ההגנה, המצב המשברי המורכב הוא שהביא את הנאשם לבצע את העבירות בהן הודה, כאשר, כנטען, לא רק שלא בוצעו בשל בצע כי אם מרצונו להסתיר מחדליו, אלא הוא אף שילם מכיסו לסיעה במסגרת ניסיונות ההסתרה. אשר להרשעה, ציין הסנגור כי הוראות החוק הרלבנטיות מצביעות על סבירות גבוהה מאד כי הרשעה בדיון תביא להרחקתו או השעייתו של הנאשם ממועצת רואי החשבון ותפגע בו ובשיקומו באופן שאינו מידתי. ככל שיוחלט על הרשעת הנאשם, ביקשה ההגנה לקבוע מתחם נמוך, שהרף התחתון שלו כולל ענישה שהיא בעיקרה צופה פני עתיד.

הנאשם, בדברו האחרון, הביע חרטה על מעשיו, הדגיש את המצב המשברי בו היה נתון והביע חשש מפני פגיעתה של ההרשעה בעיסוקו. עוד ביקש הנאשם להתחשב בו ולהסתפק בצו של"צ, המהווה עונש גמיש, וזאת על מנת לאפשר לו להיות זמין יותר לטיפול באמו, אחותו וילדיו.

דין והכרעה

שאלת ההרשעה בדין

6. נקודת המוצא היא כי מבצע העבירה יורשע במיוחד לו, ורק במקרים חריגים במיוחד, בהם הפגיעה הצפויה בעתידו של הנאשם אינה שקולה כלל ועיקר לתועלת הציבורית שיש בהרשעה, יעשה בית המשפט שימוש בסמכות להימנע מהרשעת הנאשם. המבחן המקובל, כפי שנקבע בע"פ 2083/96 **תמר כתב נגד מדינת ישראל**, הוא כי הימנעות מהרשעה אפשרית בהצטבר שני פרמטרים: **הראשון** - סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה על הרשעה מבלי לפגוע בשיקולי ענישה אחרים; **השני** - על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בעתידו של הנאשם או בשיקומו.

7. בחינת עניינו של הנאשם הביאה אותי למסקנה כי חומרת העבירה ונסיבותיה אינן מאפשרות, חרף נסיבותי האישיות המורכבות של הנאשם, הימנעות מהרשעתו בדין, כפי שמבקשת ההגנה. העבירות שביצע הנאשם הן עבירות חמורות, שפגעו לא רק בתפקודה התקין של הסיעה, אשר לה אמור היה הנאשם לספק שירותים במסגרת תפקידו כרואה חשבון, אלא הן גם כאלה החותרות תחת מערכת היחסים המיוחדת המאפיינת את היחסים שבין רואה החשבון לבין לקוחותיו, על כל חובותיה המוגברות. הציפייה הטבעית מרואה חשבון, בוודאי מרואה חשבון ותיק כמו הנאשם, היא שלא ימעד בעבירות מהסוג הנדון וינהג על-פי ערכים של ישר והגינות, העומדים בבסיס העיסוק. יתר על כן, היקף המסמכים המזויפים והעובדה שמדובר במספר הזדמנויות, במשך תקופה לא קצרה, כולל זיוף חותמת ומסמכים רשמיים של גוף ממשלתי, אינם מאפשרים לראות במעשיו של הנאשם מעידה חד פעמית, המקלה לעיתים על האפשרות להימנע מהרשעתו.

נתון נוסף רלבנטי בעיני בעת בחינת העתירה להימנע מהרשעת הנאשם נעוץ בקשר בין העבירות שבוצעו במסגרת עיסוקו כרואה חשבון לבין הפגיעה האפשרית של ההרשעה באותו העיסוק. טעם זה, לעיתים לבדו, מקשה על קבלת עתירה להימנע מהרשעת נאשם.

8. לכאורה די באמור עד כה כדי לדחות העתירה להימנע מהרשעה, אלא שראוי להוסיף ולציין כי הוראות החוק הרלבנטיות למקצוע רואה החשבון ממילא אינן מדברות על ביטול אוטומטי של הרישיון לעסוק במקצוע והדבר נתון לשיקול דעתה של מועצת רואי החשבון, הרשאית לנקוט בסנקציות מגוונות (התראה, נזיפה, השעיה או ביטול רישיון) כלפי מי שהתנהג באופן שאינו הולם את כבוד המקצוע או שנתחייב בדין על עבירה שיש בה קלון (ראו סעיף 12 לחוק רואי חשבון, תשט"ו-1955). בנסיבות אלה, אין המדובר בפגיעה מיידית או וודאית בעתידו של הנאשם וחזקה על מועצת רואי החשבון שתבחן את כל השיקולים הרלבנטיים בטרם מתן החלטה בעניינו של

הנאשם, לרבות התקופה המשברית הקשה והמורכבת בה היה נתון אותה עת והעובדה המוסכמת על ב"כ הצדדים לפיה הנאשם לא הונע מבצע כסף, כי אם מתוך ניסיון להסתיר מחדלים. לפיכך, מורשע הנאשם במיחוס לו.

גזירת הדין בהתאם לתיקון 113 לחוק העונשין

9. משהורשע הנאשם, יש לגזור את דינו בהתאם למסלול שנקבע בתיקון 113 לחוק העונשין, שתחילתו בקביעת מתחם העונש ההולם וסופו בקביעת העונש המתאים, כאשר יש להקדים ולציין כי לא מתקיימים בעניינו של הנאשם שיקולי שיקום באופן העולה בקנה אחד עם דרישת סעיף 40ד לחוק העונשין, המאפשרים סטייה מהמתחם. יובהר, בהקשר זה, כי הנאשם היה נתון אמנם בתקופה משברית, שהשליכה משמעותית על מצבו הנפשי והבריאותי, וכי הליך גזירת הדין חייב לתת ביטוי, אולי אף משמעותי, לנתון זה, אלא שביטוי זה אינו יכול לבוא, בעיני, במסגרת שיקולים של שיקום או ככזה המצדיק סטייה ממתחם העונש ההולם.

10. בקביעת מתחם העונש ההולם, יש לקחת בחשבון, כידוע, את מדיניות הענישה, מידת הפגיעה בערכים החברתיים עליהם עמדתי לעיל, ואת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות, אף עליהן עמדתי במסגרת סעיף 7 לעיל. עוד יש להביא בחשבון, כפי שמחייבנו סעיף 40ט(א)(5) לחוק העונשין, את "**הנסיבות שהביאו את הנאשם לבצע את העבירה**", ודומני כי נסיבה זו, בנסיבות החריגות של תיק זה, מצדיקה התחשבות בנאשם בעת קביעת מתחם הענישה, לרבות בכל הנוגע לסוג העונש. יודגש, כי הצדדים אינם חלוקים ביניהם כי הנאשם ביצע את העבירות המיוחסות לו במטרה להסתיר מחדלים שאירעו בתקופה משברית קשה בה היה נתון ולא מטעמים של בצע כסף, כאשר יש לזכור, כנטען על-ידי הסנגור, כי הוא אף שילם מכיסו לסיעה כדי להסתיר את אותם המחדלים. נתון זה מקהה קמעא, בעיני, מחומרת העבירות בהן הורשע הנאשם, במיוחד כאשר מדובר במחדלים הקשורים באי עשיית פעולות בשל מצב משברי קשה במיוחד, כמו בעניינו של הנאשם. יוזכר, כי באותה התקופה התמודד הנאשם עם משברים במישורים שונים בחייו, כאשר הוא מופקד, לבדו, על שלומם ותפקודם של אמו, ילדיו ואחותו החוסה, והוא מתנהל, כך עולה מהתמונה הכוללת, באופן הישרדותי. במצב דברים זה, מושפע המתחם באופן משמעותי מהנסיבות שבעטין ביצע הנאשם המיחוס לו. בהינתן המכלול האמור, הגעתי למסקנה כי הרף התחתון של המתחם עומד על מאסר מותנה וצו של"צ בהיקף נרחב ואילו הרף העליון עומד על מאסר למשך 12 חודשים.

11. בהינתן המתחם האמור, יש לגזור את עונשו של הנאשם תוך התחשבות בנסיבות שאינו קשורות בביצוע העבירות ובהן הודאתו, היעדר עבר פלילי ונסיבותיו המורכבות שפורטו. כל אלה הביאו אותי למסקנה כי ניתן לגזור את הדין בהתאם לרף התחתון של המתחם, בנוסף לצו המבחן שהוצע על-ידי שירות המבחן. יצוין, כי החלטתי להימנע מלהטיל על הנאשם גם קנס, כפי שבקשה המאשימה, וזאת לאור היעדרו של מניע, בשל מצבו הכלכלי וחובותיו, כעולה מרשימת תיקים לחייב שהגישה ההגנה (נ/9), ועל מנת שלא להוסיף ולהכביד עליו בניסיונותיו לחזור למסלול תקין.

12. אשר על כן, החלטתי כאמור להרשיע את הנאשם ולגזור עליו את העונשים הבאים:

א. 6 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים שלא לעבור עבירה בה הורשע או כל עבירת מרמה אחרת מסוג פשע.

ב. צו של"צ בהיקף של 200 שעות בהתאם לתכנית שגובשה על-ידי שירות המבחן. הובהר לנאשם כי הפרת הצו או ביצוע עבירה במהלכו עלולים להביא להפקעתו ולגזירת הדין מחדש.

ג. צו מבחן למשך שנה. הובהר לנאשם כי הפרת הצו או ביצוע עבירה במהלכו עלולים להביא להפקעתו ולגזירת הדין מחדש.

13. המזכירות וההגנה ישלחו העתק מפסק הדין לשירות המבחן.

14. ניתן צו כללי למוצגים לפי שיקול דעת קצין ממונה.

ניתן היום, כ"ב תמוז תשע"ד, 20 יולי 2014, במעמד ב"כ הצדדים והנאשם.